

Vrees voor boycot en rellen om Koranfilm

zondag 13 januari 2008

DEN HAAG - Nederland loopt door de Koranfilm van Geert Wilders een 'reëel risico' op rellen en een economische boycot, zoals Denemarken twee jaar geleden door de cartoonrellen.

Daarvoor waarschuwt terrorismedeskundige van het Instituut Clingendael Edwin Bakker. De publicatie van cartoons van de profeet Mohammed in een Deense krant leidde begin 2006 tot wereldwijde onlusten.

Bakker houdt er rekening mee dat de reacties op Wilders' Koranfilm in het buitenland heftiger zullen zijn dan in Nederland. „Er zijn altijd radicale bewegingen die op kansen loeren om het Westen in een bepaalde hoek te zetten, dit zou een uitgelezen kans zijn.”

PVV-voorman Geert Wilders heeft gezegd in de film 'de verschrikkelijke handelingen' te laten zien van moslims op basis van de 'fascistische Koran'. Het kabinet roept alle provincies en gemeenten op extra alert te zijn op 'verhoogde spanningen tussen bevolkingsgroepen'.

Geert Wilders heeft zijn Koranfilm nog niet af, maar het voorprogramma is al begonnen. Achter de schermen wordt hard gewerkt om mogelijke reacties zoals onlusten en economische schade te voorkomen. Is Nederland klaar voor het 'Uur W.'?

Zijn laatste preek in de Ummah-moskee in Amsterdam-Slotervaart ging over Geert Wilders. Imam Yassine Elforkani (24) had veel telefoontjes gekregen van moslimjongeren. Die zeiden zich zorgen te maken over de aangekondigde film van Wilders, naar alle waarschijnlijkheid een aanklacht tegen de islam van de fractieleider van de Partij voor de Vrijheid.

Elforkani: „Tijdens mijn preek heb ik benadrukt dat er altijd kritiek is geweest op de islam. Maar het belangrijkste is: hoe ging de profeet Mohammed daar mee om? Die zei destijds: 'Ik hoop dat God hen zal vergeven, omdat ze onwetend zijn over de islam.'”

Elforkani preekt eens per maand in de moskee in Amsterdam-Slotervaart, vlak naast het politiebureau. Daar braken vorig jaar oktober rellen uit, nadat een psychotische Marokkaan twee politieagenten had aangevallen en neergestoken, waarop één van de agenten de man doodschoot. Marokkaanse jongeren trokken vervolgens rellend door de wijk en staken auto's in brand. Door gesprekken te voeren met ouders en jongeren heeft Elforkani meegeholpen de gemoederen te kalmeren.

Ook nu speelt de moslimgeestelijke een rol in het 'kneden van de zielen', in aanloop naar de première van Wilders' film. Niemand kent nog de inhoud, maar er wordt volop rekening gehouden met ernstige gevolgen. De vergelijkingen met de Deense cartoonrellen zijn niet van de lucht. De publicatie van spotprenten van de profeet in een Deense krant leidde twee jaar geleden tot wereldwijde protesten, handelsboycots en de bestorming van Deense ambassades. Zal hetzelfde lot straks Nederland treffen?

Het risico is reëel, waarschuwt terrorismedeskundige Edwin Bakker van Instituut Clingendael. „Hét schrikbeeld is natuurlijk dat in een land als Pakistan de vlam gaat in Nederlandse vlaggen. Door de diaspora van moslims is informatie uit elke hoek van de wereld overal snel bekend, ook al wordt de film alleen op de Nederlandse tv uitgezonden. Er zijn altijd radicale groeperingen die loeren op kansen om het Westen in een bepaalde hoek te zetten en dit zou een uitgelezen kans kunnen zijn."

Stelt Nederland zich in op rellen? „Het zou naïef zijn als we ons niet voorbereiden", aldus de Amsterdamse politiecommissaris Bernhard Welten. In de grote steden liggen draaiboeken klaar voor het geval er onlusten uitbreken. Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft provincies en gemeenten per brief gevraagd om 'extra alert' te zijn op signalen van 'oplopende spanning'. In gesprekken met imams is gepolst hoe de moslimgemeenschap op de film zou kunnen reageren.

Die reacties zouden in het buitenland wel eens veel heviger kunnen zijn dan in Nederland, denkt terrorismedeskundige Bakker. „In Nederland constateer ik een zekere berusting onder moslims, alsof ze denken 'we weten het nu wel'. Maar in het buitenland is Wilders een vrij onbekend fenomeen, het is de vraag hoe men daar op zijn film reageert."

Nederlandse ambassades in het Midden-Oosten houden met alles rekening. „De gevolgen zouden wel eens vergelijkbaar kunnen zijn met die van de cartoonrellen", zegt een ambasademedewerker die anoniem wil blijven, „Belangrijk is waar de film te zien zal zijn. Het is nogal een verschil of dit via YouTube gebeurt of via de publieke omroep. Het laatste zou de indruk kunnen wekken dat de Nederlandse regering de inhoud van de film onderschrijft."

Hoogleraar terrorisme Bob de Graaff waarschuwt voor onderschatting van het gevaar voor Nederland zelf. „Radicale moslims hebben soms maar een klein duwtje nodig om tot een grote daad over te gaan", zegt hij. En Wilders mag dan al veel geroepen hebben over de islam, beelden komen vaak harder aan dan woorden.

Inlichtingendiensten houden daarom het internetverkeer nauwlettend in de gaten. Ook wordt de beveiliging van Wilders tegen het licht gehouden, en beveiliging van zijn fractiegenoten is onderwerp van gesprek.

Werkgeversorganisatie VNO-NCW vreest economische consequenties. Met afgrijzen wordt gewezen op de effecten van de Deense cartoons, waardoor Deense producten werden geboycot. „We onderkennen de risico's", zegt een woordvoerder, „En we denken hard na hoe we die kunnen beperken."

Veiligheidsexperts willen niet te nadrukkelijk op de gevaren ingaan omdat alle aandacht voor de film meer verontwaardiging genereert. „Als je er te veel nadruk op legt, bestaat het risico dat de film belangrijker wordt dan veel moslims het eigenlijk ervaren", zegt een justitieambtenaar.

Volgens VVD-kamerlid Hans van Baalen 'komt er helemaal geen film'. „Waar vindt Wilders een Theo van Gogh of een andere regisseur van dat niveau? Het is typisch Wilders: de publiciteit zoeken en als er wordt gereageerd zeggen: 'ik word gedemoniseerd, niemand wil nog met mij samenwerken, ik zie ervan af. Hij is net zo'n fantast als Baron van Münchhausen."

Geert Wilders weigerde zelf elk commentaar. Volgens zijn voorlichter is Wilders daarvoor 'te druk', zei deze gisteren. De Koranfilm is nog niet af, maar aan het beperken van schade wordt al gewerkt. Commissaris Welten praat met de pers nadat rellen uitbraken toen een Marokkaan door de politie werd gedood. Gebeurt dat ook na de Koranfilm?

Cartoonrellen

Op 30 september 2005 publiceerde de Deense krant Jyllands-Posten spotprenten van de profeet Mohammed. De profeet wordt onder andere afgebeeld met een bom in zijn tulband. Moslims ervaren dat als diepe belediging. Duizenden moslims gaan in Kopenhagen de straat op, de hoofdredactie van de krant wordt bedreigd. In de maanden die volgen escaleert het conflict. Saoedi-Arabië roept zijn ambassadeur terug en de ambassade van Libië gaat dicht. In diverse landen in het Midden-Oosten worden Deense ambassades bestormd, die in Libanon wordt in brand gestoken. Bij rellen in Afghanistan vallen doden bij een confrontatie tussen demonstranten en ordetroepen.

<http://www.nd.nl/>